

L'alçament, article de Joan Maragall (13-IV-1907)

Vine-ho a veure -m'ha dit l'amic-; és una cosa que mai s'ha vist ni potser se tornarà a veure mai més. La gent va de poble en poble a grans corrues; els del camp acuden al poblat amb les dones i els fills; els dels racons de muntanya ho senten dir i també en volen la seva part: tothom la vol la paraula redemptora; i els que tenen el do de vibrar-la vivament, van de poble en poble desitjats com els que fan miracles, rebuts com triomfadors, escoltats com apòstols i convertint a gentades totes en pes, lo mateix que feien els taumaturgs a l'Edat Mitjana.

Les passions polítiques han sigut ofegades com un nores sota aquesta rierada patriòtica. Aquest fet, que és el que majorment ha escandalitzat als fariseus de partit o de conveniència, és el signe sagrat d'aquesta. causa, és lo que fa la seva grandesa. Arriba el duc de Solferino, el carlí major de Catalunya, i qui l'espera en l'estació?: tres-cents republicans que l'aclamen; i a on va com a primer hostatge?: al centre republicà invadit per centenars de carlins. I des d'on pontifica el pontífex republicà, aquest vell flamejant de la idea nova, el castellà gloriós?: des del balcó del cercle catalanista rodejat de carlins, i les veus aclamadores se fonen en un sol esclat al toc de foc de la seva paraula. Ara sí que ha trobat la seva república aquest gran somniador, la veritable, a on hi és tothom. I aquest bon pagès d'en Raventós, quin nou empelt ha trobat que les encontrades acuden al voltant seu i converteix tota gram en planta fecunda? Aquest empeltador de ceps se'ns és tornat un empeltador d'homes, amb el rústec verb català que amb admirable senzillesa els anuncia. I veuràs l'elegant de ciutat, de vida fins ara refinadament ociosa, alçar-se transformat entre pagesos i pastors, meravellat de la seva pròpia eloqüència, revelat de nou a si mateix com a germà de les multituds, esborronant-les amb l'alè d'una eloqüència impensada.

Hauries vist al principi aquesta gent del camp, desconfiats de son natural, avars de son sentiment per la duresa de sa lluita per la vida amb la terra, entrar en el recinte de l'oratória amb la mirada de través i una freda rialleta als llavis. Però de mica en mica la paraula penetrava en ells, i les cares se'ls anaven trasmudant, perdien el color; el sentiment de pàtria, tan endins del seu cor i per això tan pur i tan fort, començava a derramar-se'ls per totes les entranyes, i ells tremolaven, s'encenien sos ulls i... oh, miracle! a la fi ploraven. Ploraven! Jo els he vist plorar... Vine-ho a veure!

Solidaritat! Aquesta paraula inventada Déu sap com i després tan arrossegada pels diaris i tan mal parlada pels que no sabien o no volien entendre-la, ara ha pres son veritable sentit al posar-la en contacte amb el poble que en duia el secret a l'ànima. I quan una paraula pren son veritable sentit, el popular, quan se torna viva, llavors es quan obra la potència creadora del verb, el fiat diví, i no hi ha potència humana que l'aturi.

Suposem que un candidat centralista hagi dit: "*si no gano por los votos, ganaré por los màusers*". Ai! malaurat! Quina paraula que un poble hagi fet santa ha sigut mai aturada pels màusers? Els màusers foraden parets, foraden homes, maten homes; però, on has vist mai que una bala de fusell mati una paraula? Al contrari; les paraules ne viuen d'això; i en prenen un increment; la sang vessada els dóna una realitat, que pobre d'aquell que s'hi trobi al davant d'una paraula ensagnada! Malaurat aquell que té tan mort el sentit que li calgui sang per a entendre una paraula!

Solidaritat és la terra, ho sents? és la terra que s'alça en els seus homes. No has sentit mai dir allò de: "si tal cosa succeés, fins les pedres s'alçarien" ? Doncs ara som en això: que les pedres s'alcen; que cada home és un tros de la terra nadiua amb cara i ulls i esperit i braç; i la terra no és carlina, ni republicana, ni monàrquica, sinó que és ella mateixa, que crida, que vol son esperit propi per a regir-se; i ho crida en tots els seus fills, republicans, monàrquics, revolucionaris, conservadors, pagesos, ciutadans, blancs i negres, rics i pobres. I mentre duri el crit de la terra no hi ha pobres, ni rics, ni ciutats, ni pagesies, ni partits ni res més sobre d'ella que un gran afany d'acallar-la, i satisfer-la, perquè sols quan ella sia en pau podrà cadascú ser republicà o carlí, pagès, blanc o negre, pobre o ric, d'una millor manera que abans: de la única manera en què un home pot ésser ben bé lo que sia: així és, en conformitat a la naturalesa que la terra mateixa li donava.

Sempre me'n recordo de lo que tantes vegades m'havia dit don Joan Mañé: *“El dia en què Catalunya tingués quaranta diputats ben seus al Parlament espanyol, ningú més li faria la llei.”* Doncs, que n'estaria de content al veure que aquells quaranta diputats són els que ara anem a buscar! I si en aquelles eleccions memorables en què per primera vegada lluità i triomfà el catalanisme amb quatre o cinc diputats per Barcelona ell ja hi posà tant el coll que determinà o accentuà segurament la gran girada de la nostra burgesia, què no faria ara al sentir la immensa arrencada de Catalunya en pes, i al veure de carn i ossos aquells quaranta diputats de què ell parlava com d'un bell somni? perquè, és clar que ell no podia pas pensar que tots quaranta diputats fossin del seu partit, ni d'un partit sol; sinó que entenia que d'aquests diputats cadascú tindria la seva especial manera de pensar, però que el seu llaç d'unió seria l'amor i la fidelitat a la terra.

Doncs, quina altra cosa que això és la Solidaritat? Si no vingués la mancança de sentit moral des de fora o la desnaturalització d'alguns de dintre a voler fer falsa la representació de Catalunya a les Corts, no caldrien pas aquestes avinences, aquesta organització, aquests contubernis que tant escandalitzen als que en tota sa vida política no han fet ni fan altra cosa que pactar amb el dimoni si els convé, i no pas per un fi sant com és el nostre.

Si no fos així, no caldria sinó encomanar a cada partit que triés un candidat ben seu, però ben català de naturalesa o de cor, i anar a la sort de qui guanyés havent-hi la seguretat de que sempre guanyaria Catalunya. Però ara això no pot ésser: els partits catalans dividits en la lluita d'idees polítiques serien vençuts fàcilment per la corrupció forastera compacta en mans dels caciques. I heu's aquí la necessitat de la unió, de l'avinença, del contuberni, del montón. Sant contuberni el de tots els amors d'una terra! Sagrat montón el de tots els fills d'una mare! Sols d'aquests, montons surten les grans gestes històriques, les fortes afirmacions nacionals, les guerres d'independència o reconquesta més glorioses, les creuades de tota mena i, sobretot, les resurreccions dels pobles. I trist del fill de mare que no hi sia llavors en el seu montón!

No és un montón, senyor Maura, amb la companyia. Que no ho veu? és un alçament...